

ontluikend christendom

Dit boek wil achtergrondinformatie bieden over de wereld waarin Jezus leefde en daarna die van de oude kerk.

Welke stromingen waren er in het jodendom?

Hoe was het dagelijkse leven in de eerste eeuwen na

Christus? Hoe was de verhouding tussen man en vrouw?

Welke normen had men op het vlak van seksualiteit? Wat was de plaats van slaven?

Hoe organiseerde het Romeinse Rijk zijn belastingen?

Wat waren de voorwaarden om Romeins burger te worden?

Welke vormen van onderwijs waren er?

Welke filosofische scholen waren er in de Grieks-Romeinse tijd?

Welke goden waren belangrijk? Wat voor vormen van bijgeloof en magie waren er?

U merkt het: dit boek bestrijkt een dermate groot terrein, dat het op een encyclopedie lijkt.

Het verschil is echter dat Daniël de Waele een echte verteller

is. Hij verliest zich niet in details en ook niet in abstracties, maar blijft dicht bij de grond. Wie geen voorkennis heeft zal in dit boek niet verdwalen. Alles wordt op een basaal niveau uitgelegd. Maar ook voor wie theologisch geschoold is, is in dit boek een schat aan informatie te vinden. Een sterk punt in de benadering van DW is dat hij de oorspronkelijke bronnen uitgebreid citeert, zodat je zelf een oordeel kunt vormen.

Het is ondoenlijk om een samenvatting te geven van *ontluikend christendom*.

Ik pik er zaken uit die mij aanspraken, waarvan ik niet zo veel wist.

Gedetailleerd bespreekt DW de visie op het gezin. In de oudheid was de man de baas over zijn kinderen en zijn slaven (als die er waren) en zijn vrouw. De vrouw had een onderworpen positie – al zien we dat er wel geleidelijk aan meer menselijkheid en gelijkheid komt.

Dat geldt ook voor de positie van de slaven. Gaandeweg ging men slaven meer menselijk behandelen. Het christendom schafte de slavernij niet af, maar in tegenstelling tot de heidense wereld waren seksuele relaties van de meester met zijn slaven in het christendom niet toegestaan. En joden mochten geen joodse slaven houden.

Als kinderen ongewenst waren, vond men in de heidense wereld het niet verkeerd om hen te vondeling te leggen. DW geeft ook citaten van filosofen die kindermoord goedkeurden.

De kerk nam hierin resoluut een ander standpunt in.

Religieus was de Grieks-Romeinse tijd polytheïstisch. Men had een tolerante houding tegenover anders denkenden. Wel was men afwijzend over vormen van automutilatie en mensenoffers.

Bijgeloof was wijd verspreid: op basis van de ingewanden de toekomst voorspellen, droomduiding, orakels, bezweringen en de mysteriereligië met hun geheime inwijdingsrituelen – religie was overal. Toch bestonden er ook mensen die al die religiositeit overdreven vonden. Geloof in goden wezen ze af (bijv. Epicurus).

Christenen werden vervolgd vooral vanwege hun koppigheid. Ze wilden zelfs niet een beetje toegeven.

Er is veel en veel meer dat aangehaald zou kunnen worden, maar ik laat het hierbij.

Voor leken en voor geschoolde professionals is de bestudering van dit boek meer dan de moeite waard!

Daniël De Waele, *Ontluikend christendom, cultuurgeschiedenis van een nieuwe religie in de Grieks-Romeinse wereld*, KokBoekencentrum 2021, 480 p.

